

Complexnummer: 394038

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

De Wachter

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

41094, 393990

Woonplaats

Zuidlaren

Gemeente

Tynaarlo

Provincie

Drenthe

Hoofdadres van hoofdobject

Havenstraat 36, 9471 AM Zuidlaren

Complexomschrijving

Koren en pelmolen "De Wachter" met de volgende, samenstellende onderdelen: 1. MOLEN, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 41094.

2. STOOMMACHINE MET TOEBEHOREN, zie voor omschrijving bij complex-onderdeel met monumentnummer 393990.

Monumentnummer*: 41094

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 10 augustus 1965
Kadaster deel/nr: 2257/158

Complexnummer

394038

Complexnaam

De Wachter

*Woonplaats**

Zuidlaren

*Gemeente**

Tynaarlo

*Provincie**

Drenthe

*Straat**

Havenstraat

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9471 AM

*Woonplaats**

Zuidlaren

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Zuidlaren

*Sectie**

K

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1067

*Rijksmonumentomschrijving***

Molen. Achtkante met riet gedekte bovenkruier met stelling op stenen voet.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolen

Functie

Molen

Monumentnummer*: 393990

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 6 november 1990
Kadaster deel/nr: 4735/16

*Monumentnaam***

Molen de Wachter

Complexnummer

394038

Complexnaam

De Wachter

*Woonplaats**

Zuidlaren

*Gemeente**

Tynaarlo

*Provincie**

Drenthe

*Straat**

Havenstraat

*Nr**

36

*Toev.**

*Postcode**

9471 AM

*Woonplaats**

Zuidlaren

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

Zuidlaren

*Sectie**

K

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1067

*Rijksmonumentomschrijving***

In de bedrijfsruimte rechts van de uit 1851 daterende koren- en pelmolen "De Wachter" bevinden zich twee eind-19e-eeuwse stoommachines met vlieg wiel, drijfwerk en verder toebehoren. Machines van dit type werden in 1898 in de molen opgesteld ten behoeve van de olieslagerij en de kruidenmalerij en om tijdens windstilte de aandrijving over te nemen. Zij werden echter enige decennia later gesloopt. De huidige motoren zijn van elders afkomstig. Tegenwoordig met de reeds beschermde molen vormen zij een voor Nederland nagenoeg unieke combinatie.

De Stoomaandrijving bestaat uit een 170 pk grote compound-stoommachine met twee naast elkaar gelegen cilindres, die een dynamo van het fabriekaat Bergmann/Berlin (nr 367760 type DD 80) aandrijft, waarmee de elektrische motoren van de oliewringers van "De Wachter" worden aangedreven. Op het bijbehorende manometerbord (met drie meters) staat: 'Nederlandsche Fabriek van Werktuigen en Spoorwegmaterieel, Amsterdam 1895, nr 192'. De machine werd oorspronkelijk geplaatst bij de Java Bos en Hout Exploitatie Maatschappij te Amsterdam, deed van 1942 tot ca. 1960 dienst bij houtzagerij Hemmers te Groningen en werd omstreeks 1960 overgebracht naar molen "De Wachter".

De kleine stoommachine van 65 pk, die een viertal kollergangen in de kruidenmalerij in de molen aandrijft, is niet gedateerd, maar moet eveneens van omstreeks de eeuwwisseling dateren. Het opschrift luidt: Carl Muller, Solingen-Kotten. De machine is afkomstig uit de strokartonfabriek 'De Toekomst' te Oud-Scheemda en werd eveneens

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

omstreeks 1960 naar "De Wachter" overgebracht.

De beide stoommachines worden gevoed door een kruispijpstoomketel met het nummer 2623, afkomstig uit de zuivelfabriek te Bunne en vervaardigd omstreeks 1940 bij de NV Veendammer Machinefabriek v/h J. ten Horn.

Eind-19e-eeuwse stoomaandrijving, bestaande uit twee stoommachines, dynamo, manometerbord, jongere kruispijpstoomketel en verder toebehoren van algemeen industrieel-archeologisch belang:

- voor de geschiedenis van de stoomaandrijving in Nederland
- vanwege de aanwezigheid van een voor Nederland inmiddels zo goed als uniek type stoommachine, n.l. een dubbele compoundmachine met twee naast elkaar gelegen cilinders
- vanwege de functionele relatie met de beschermde korenmolen "De Wachter", waarmee de stoomaandrijving thans (weer) een technische eenheid vormt
- als onderdeel van een inmiddels zeldzame combinatie van historische energie-opwekking door middel van wind- en stoomkracht.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie

Functie